

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 26. júní 2019

25. tölublað | 13. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL




ROLEX
OYSTER PERPETUAL
DATEJUST 41




MICHELSEN
ÚRSMÍÐIR
Laugavegur 15 - 101 Reykjavík
511 1900 - www.michelsen.is

Falin verðmæti

Þrjú stærstu oliufélögin sitja á verðmætum lóðum og skoða tækifæri til uppbyggingar. Horfur um minnkandi oliunotkun hafa breytt landslaginu á olíumarkaði. Sala á olíu og dagvöru mun á endanum renna í eitt. » 6-7

»2

Helgafell selur allan hlut sinn í Festi

Fjárfestingafélagið hefur nýlega selt tveggja prósentu hlut sinn í smá-sölurisanum. Er metinn á um 840 milljónir króna. Sjóðir Stefnis hafa á sama tíma bætt verulega við sig í Festi.

»4

Vogunarsjóður veðjar á endurkomu bókabúðanna

Elliott Management keypti hið bandaríska Barnes & Nobles og hið breska Waterstone. Framkvæmdastjóri Forlagsins segir fólk vilja koma í bókabúðir þar sem er úrval og gefa sér góðan tíma til að skoða.

»10

Á hverju byggjum við næsta hagvaxtarskeið?

„Vegna takmarkaðs umfangs og mikillar nýtingar þessara auðlinda landsins verður hagvöxtur framtíðarinnar að byggja á auknum mæli á hátækniframleiðslu og -þjónustu til útflutnings,“ segir Ingólfur Bender, aðalhogfræðingur SI, í aðsendri grein.

Sjónmælingar eru okkar fag

Tímapantanir í síma:

Optical Studio í Smáralind, 5288500

Optical Studio í Keflavík, 4213811

Optical Studio í Leifsstöð, 4250500

Optical Studio
SMÁRALIND • LEIFSTÖÐ • KEFLAVÍK

Taconic Capital bætir enn við sig í Kaupþingi

Sjóðir í stýringu bandaríska vogunarsjóðsins Taconic Capital, sem á sextán prósent hlut í Arion banka, bættu líttillega við hlut sinn í Kaupþingi í fyrra – úr 45 prósentum í 48 prósent – en sjóðurinn er sem fyrr langsamlega stærsti hluthafi eignarhaldsfélagsins. Frá því í ársbyrjun 2016 hefur Taconic meira en þrefaldað eignarhlut sinn í Kaupþingi.

Heildareignir Kaupþings minnkuðu um 82 milljarða króna, þar sem mest munaði um sölu á eignarhlutum félagsins í Arion banka, og námu þær um 151 milljarði í árslok 2018. Kaupþing átti þá enn tæplega þriðjungshlut í bankanum en það sem af er þessu ári hefur félagið selt í Arion fyrir samtals um tuttugu milljarða króna og fer núna með fimmtungshlut.

Á sama tíma og Taconic Capital jók við hlut sinn í Kaupþingi þá minnkaði hlutur bandaríska vogunarsjóðsins Och-Ziff Capital um liðlega helming og var rúmlega sex prósent í lok síðasta árs. Sjóðurinn, sem stóð að baki kaupum í Arion banka ásamt Taconic, Goldman Sachs og Attestor Capital í mars 2017, er í dag þriðji stærsti hluthafi Arion með 7,25 prósent hlut. Eignarhlutur annarra helstu hluthafa Kaupþings – Centerbridge Credit Partners (9,1%), Attestor (5,9%), JP Morgan (5%), Citadel Equity (4,6), Deutsche Bank (4,1%) og Goldman Sachs (3%) – hélst meira og minna óbreyttur á milli ára.

Í ársreikningi Kaupþings er bent á, eins og áður hefur verið upplýst um í Markaðinum, að samkvæmt úrskurði Fjár-



Frank Brosens, stofnandi og eigandi Taconic Capital.

151

milljarði námu heildareignir Kaupþings í árslok 2018.

málaeftirlitsins þurfi Kaupskil, dótturfélag Kaupþings, og Taconic Capital að minnka samanlagðan eignarhlut sinn í Arion banka niður fyrir 33 prósent fyrir 16. september næstkomandi. FME lítur svo á að Kaupskil og Taconic séu í samstarfi í skilningi laga um fjármálfyrirtæki enda er sjóðurinn með nærri helmingshlut í Kaupþingi.

Kaupskil og Taconic fara nú með samanlagt 36 prósent hlut í Arion banka. Kaupþing þarf því að selja að lágmarki sem nemur þriggja prósent hlut í bankanum innan næstu þriggja mánaða. Samkvæmt heimildum Markaðarins standa áform stjórnenda Taconic Capital hins vegar til þess að auka enn frekar við hlut sinn í Arion banka. Sá sem stýrir umsvifum Taconic Capital hér á landi, en sjóðurinn hóf fyrst að kaupa kröfur á Kaupþing árið 2012, er Bandaríkja- maðurinn Keith Magliana og situr hann meðal annars í tilnefningarnefnd Arion banka. – hae



Festi er meðal annars eigandi að oliufélaginu N1. FRÉTTABLAÐID/ANTON

Helgafell selur allan eignarhlut sinn í Festi

Fjárfestingafélagið, sem er stýrt af Jóni Sigurðssyni, hefur nýlega selt tveggja prósent hlut sinn í smásölurisanum. Er metinn á um 840 milljónir króna. Sjóðir Stefnis hafa á sama tíma bætt verulega við sig í Festi.

Fjárfestingafélagið Helgafell, sem er í jafnri eigu Bjargar Fenger, Ara Fenger og Kristínar Vermundsdóttir, hefur selt allan eignarhlut sinn í Festi, móðurfélagi N1, Krónunnar og Elko, en félagið var í byrjun síðasta mánaðar á meðal stærstu hluthafa með tveggja prósent hlut. Miðað við núverandi hlutabréfaverð Festar var sá eignarhlutur metinn á um 840 milljónir króna.

Helgafell, sem er stýrt af Jóni Sigurðssyni, fjárfesti og stjórnarformanni fjárfestingafélagsins Stoda, en hann er jafnframt eiginmaður Bjargar, er ekki lengur að finna á nýjum lista yfir tuttugu stærstu hluthafa Festar. Samkvæmt heimildum Markaðarins hefur félagið á síðustu vikum losað um öll bréf sín í smásölurisanum. Um leið hafa sjóðir í stýringu Stefnis, dótturfélags Arion banka, aukið hlut sinn í Festi um nærri þrjú prósent og eiga núna samtals 14,2 prósent hlut í fyrirtækinu.

Helgafell kom fyrst inn í hluthafahóp N1 á árinu 2013 og var um langt skeið umsvifamesti einkafjárfestirinn í hluthafahópi félagsins með um 4,2 prósent hlut en í ársbyrjun 2017 minnkaði félagið hlut sinn niður í 2,6 prósent. Þá sat Jón í stjórn oliufélagsins frá 2014 en lét af stjórnarstörfum í fyrra í kjölfar þess að ný stjórn sameinaðs félags N1 og Festar, sem þá átti og rak meðal annars verslanir undir merkjum Krónunnar og Elko, var kjörin.

Sala Helgafells í Festi kemur á sama tíma og fjárfestingafélagið Stodir, þar sem Helgafell er á meðal stærstu hluthafa, stóð að fjárfestingum í Arion banka og Símanum fyrir samtals um níu milljarða og um miðjan síðasta mánuð lögðu hluthafar Stoda félaginu eins til um 3,7 milljarða í nýtt hlutafé. Eigið fé Helgafells nam um 5,7 milljörðum króna í árslok 2017.

Þá er fjárfestingafélagið Helgafell auk þess einn eigenda Dælunnar ehf., sem rekur fimm eldsneytisstöðvar á höfuðborgarsvæðinu, en Einar Örn Ólafsson, fyrrverandi forstjóri Skeljungs og viðskiptafélags Jóns, keypti stöðvarnar ásamt vörumerkinu af N1 á liðnu ári. Í síðasta mánuði afhenti Einir ehf., félag í eigu Einarar Arnar, Dæluna inn í fjárfestingafélagið Barone en hluthafar þess eru, ásamt Einari, meðal annars félögin Helgafell og Fiskisund. Í ákvörðun Samkeppniseftirlitsins vegna yfirfærslu hlutafjár Dælunnar til Barone er nefnt að Helgafell eigi tveggja prósent hlut í Festi, keppt naut Dælunnar í sölu á eldsneyti,

42

milljörðum króna nemur markaðsvirði Festar.

en eftirlitið sagði þau eignatengsl „óveruleg“ og því ekki forsendur til að grípa til íhlutunar vegna þeirra.

Auk Helgafells hafa sjóðir á vegum bandarísku sjóðastýringarfélaganna Wellington Management og Eaton Vance haldið áfram að minnka verulega hlut sinn í Festi og eru þeir ekki lengur á lista yfir tuttugu stærstu hluthafa félagsins sem eiga 1,2 prósent eða meira í smásölurisanum. Þannig áttu sjóðir Eaton samanlagt 2,3 prósent hlut þann 5. maí síðastliðinn á meðan eignarhlutur Wellington var um 1,9 prósent. Á síðustu mánuðum hafa sjóðastýringarfélögin, sem hafa verið stórir hluthafar í Festi (þar áður N1) um nokkurra ára skeið, selt stóran meirihluta bréfa sinna í félaginu en í ársbyrjun 2019 var hlutur Wellington 3,7 prósent en sjóðir Eaton Vance fóru þá með samanlagt 3,3 prósent hlut.

Heildarvelta Festar samstæðunnar á árinu 2018 nam tæplega 59 milljörðum króna og hagnaður félagsins um 2.060 milljónum króna. Hlutabréfaverð Festar hefur hækkað um tíu prósent frá áramótum og stóð gengi bréfa félagsins í 127 krónum á hlut við lokun markaða í gær. Markaðsvirði fyrirtækisins er um 42 milljarðar króna. hordur@frettabladid.is

GAMMA lokar tveimur fjárfestingasjóðum

Tveimur fjárfestingasjóðum sem hafa verið í stýringu fjármálfyrirtækisins GAMMA Capital Management, sem sameinaðist Kviku banka fyrr á árinu, hefur verið lokað. Þannig var sjóðsfélögum GAMMA: Total Return Fund og GAMMA: GLOBAL Invest Fund tilkynnt í síðustu viku, samkvæmt heimildum Markaðarins, að sjóðunum yrði slitið og að þeim fjármunum sem myndu fást við sölu eigna yrði í kjölfarið ráðstafað til sjóðsfélaga.

GAMMA: GLOBAL Invest Fund, sem hefur einkum fjárfest í erlendum hlutdeildarskirtinum verðbréfasjóða, var með eignir í stýringu að fjárhæð 6,3 milljónir evra í lok maí, eða sem nemur um 900

1,5

milljörðum námu eignir í stýringu GAMMA: TRF.

milljónum króna. Þá var GAMMA: Total Return Fund, sem hefur aðallega fjárfest í skráðum verðbréfum og í öðrum fagfjárfestingasjóðum, með eignir í stýringu upp á um 1,5 milljarða króna en um tíma – á árinu 2017 – voru eignir sjóðsins hins vegar vel yfir fimm milljarðar króna. Í lok síðasta mánaðar var um fimmtungur eigna GAMMA: Total Return Fund, eða sem nemur 300 milljónum króna, í óskráðum

hlutabréfum, meðal annars hlutur í ferðaþjónustufyrirtækinu Arctic Adventures.

Frá því var greint á mánudag að Fjármálaeftirlitið hefði samþykkt samruna fjögurra sjóða GAMMA við fjóra sjóði í stýringu Júpíters rekstrarfélags, dótturfélags Kviku banka. Þar er um að ræða Júpíter – innlend skuldabréf og GAMMA: Credit Fund; Ríkisskuldabréfasjóð og GAMMA: Iceland Government Bond Fund; Lausafjársgjóð og GAMMA: Liquid Fund; og einnig Innlend hlutabréf og GAMMA: Equity Fund. Sameining sjóðanna kemur til vegna kaupa Kviku á öllu hlutafé GAMMA í mars síðastliðnum. – hae

RAFMÓTORAR





588 80 40
www.scanver.is

GÍRAR - FÆRIBÖND - RAFMÓTORAR - LEGUR



HP PageWide

Ný kynslóð prentara



Afköst



Mikil afköst
og hámarks upptími

Lágt blaðsíðuverð



Ódýrari litaprentun
og frábær prentgæði

Öryggi



Varnir gegn árásum
og reglulegar uppfærslur

Umhverfisvænir



Minni hylki, minna rusl
og margfalt minni orkunotkun
en í laserprenturum

HP PageWide fjölnotaprentarar

Öruggir, snjallir og afkastamiklir

Prentaðu á skilvirkari hátt með nýju HP PageWide Pro prenturunum sem byggja á byltingarkenndri prenttækni HP.



95% minni
rekstrarvara og úrgangur
en ef um sambærilega
laserprentara væri
að ræða.

Láttu okkur sjá um prentreksturinn

Opin Kerfi getur séð um allan rekstur prentumhverfisins sem inniheldur m.a. HP prentlausnir, rekstrarvöru og alla þjónustu ásamt vöktun sem tryggir að pappír og blek er sent þegar lágmarksstöðu er náð. Fyrir þessa þjónustu og alla rekstrarvöru er greitt fast blaðsíðuverð* á samningstímanum.

*nánar tilgreint í samningi.

 **Opin Kerfi**
– allt er mögulegt

Opin Kerfi // Höfðabakka 9 // 110 Reykjavík // 570 1000 // ok.is

Vogunarsjóður veðjar á bókabúðir

Elliott Management keypti hið bandaríska Barnes & Nobles og hið breska Waterstone. Eigandi Forlagsins segir fólk vilja koma í bóka-búðir þar sem er úrval.

Helgi Vífill
Júliusson
helgivifill@frettabladid.is



Vogunarsjóður sem þekktur er fyrir að þjarma að þjóð-rikjum hefur veðjað á að bókabúðir muni ganga í endurnýjun lífdaga. Hugmyndin er að höfða til þeirra sem kjósa að versla í búð fremur en á netinu.

Það er því áhugavert að rýna í rekstur bókaverslana. Skipta má viðskiptamódeli íslenskra bóka-búða á tvo vegu. Annars vegar er um að ræða hreinræktaða bókabúð og hins vegar verslanir sem bjóða auk bóka upp á ritföng, gjafavörur, ferðamannavörur, veitingar og jafn-vel fleira.

Elliott Management keypti á dög-unum bandarísku bókabúðakeðj-una Barnes & Nobles fyrir jafnvirði 85 milljarða króna með skuldum. En segja má að sú bókabúð hafi verið fyrsta fórnarlamb Amazon. Fyrir rúmlega ári keypti sjóðurinn bresku bókabúðakeðjuna Water-stone sem er ein fátta sem enn standa þar í landi.

Höfðu trú á bókabúðinni

Egill Örn Jóhannsson, fram-kvæmdastjóri Forlagsins og fyrr-verandi formaður Félags bókauit-gefenda, segir að honum þyki það vera lykilatriði að komið hafi inn nýir eigendur að Waterstone sem hafi haft trú á bókabúðinni. „Á meðan fyrri eigendur virtust hægt og rölega missa trúna á að hægt væri að reka bókaverslanir með sómasamlegum hætti samhliða til-komu rafbóka. Þær tóku hins vegar ekki yfir markaðinn eins og svart-sýnustu menn höfðu spáð.

Nú koma inn fjárfestar sem hafa trú á að hægt sé að reka bókabúð með arðbærum hætti og leggja metnað í úrval og framsetningu bóka fremur en að stóla á annan varning í búðunum.

Fyrir útgefendur skiptir það sköpum því það er erfitt að koma bókum á framfæri. Það skiptir því miklu máli að bjóða þær til sölu í bókabúðum en ekki einvörðungu á útsölumörkuðum eða það sem verra er, að þær séu yfirhöfuð ekki á boðstólum,“ segir hann.

Knúinn til að opna eigin verslun
Forlagið rekur bókabúð á Fiskislóð. „Við gátum ekki boðið til sölu nema



Mál og menning hagnaðist um 21 milljón króna árið 2015. Það var besta árið í rekstrinum eftir að nýir hluthafar tóku við keflinu. FRÉTTABLAÐID/STEFÁN KARL

Ég held að ferða-mönnum þyki skemmtilegt að koma inn í bókabúðir.

Arndís Björg
Sigurgeirsdóttir,
framkvæmda-
stjóri Máls og
menningar



litið brot af úrvali Forlagsins í versl-unum. Við sáum okkur því knúin til að opna eigin verslun þar sem lögd er áhersla á úrval bóka. Reynt er að bjóða í bókabúðinni allar bækur allra útgefenda sem til eru á hverjum tíma.

Við höfum alla tíð lagt áherslu á bækur en ekki tekið inn aðrar vörur svo sem ritföng nema í afar litlum mæli. Það er einblínt á vöruúrval og við höldum að það sé það sem fólk sækist eftir í bókabúð. Á meðan bókasala hefur almennt dregist saman hafa tekjur verslunarinnar vaxið um 15-30 prósent á hverju ári í sjö ár,“ segir Egill Örn og nefnir að afkoman hafi verið fin.

Forsvarsmönnum Forlagsins þótti ekki nóg að reka bókabúð á netinu. „Við fundum strax að það var áhugi og þörf fyrir eiginlega verslun. Fólk vill koma í bókabúðir þar sem er úrval og gefa sér góðan tíma til að skoða. Auk þess skiptir

þekking og þjónusta starfsfólks verulegu máli. Við höfum aldrei viljað keppa á verðum og tókum ekki þátt í verðstríði fyrir jólin með bækur,“ segir hann.

Það er tiltölulega algengt að bókauitgefendur reki bókabúðir. Í Noregi eiga til dæmis forlög stærstu bókabúðirnar, segir Egill Örn, og rifjar upp að forlagið Mál og menning hafi í áratugi rekið verslun undir sama nafni og Edda útgáfa hafi tekið við keflinu og rekið nokkrar bókaverslanir.

Penninn í viðfeðmum rekstri

Ingimar Jónsson, forstjóri Penn-ans Eymundssonar, segir að lykill-inn að því að rekstur fyrirtækisins gangi vel sé að hann byggi á nokkr-um stöðum en treysti ekki einvörð-ungu á bóksölu. Jafnvel þótt sú sala hafi gengið vel.

Penninn Eymundsson selur einnig gjafavörur, ferðamanna-vörur, rekstrarvörur og húsgögn. „Þetta fyrirkomulag tíðkast ekki erlendis. Erlendis væri Penninn Eymundsson alla jafna rekinn sem tvær ólíkar verslanir,“ segir Ingimar. Árið 2017 hagnaðist fyrir-tækið um 234 milljónir króna og arðsemi eiginfjár var 29 prósent. Eiginfjárlutfallið var 44 prósent.

Ingimar segir að ársreikningur ársins 2018 liggi ekki fyrir en afkoman hafi verið í jafnvægi en þó heldur lakari en árið áður. Það megi einkum rekja til kostnaðar-hækkana.

„Okkur hefur gengið býsna vel að selja íslenskar bækur á undan-förnum árum. Við bjóðum sam-keppnishæf verð og tókum allar íslenskar bækur inn til sölu. Það höfum við alltaf gert en ef þær seljast illa er sölnunni ekki haldið áfram.“

Ingimar segir að erlend netversl-un hafi verið mikil ógn við bækur og tekið mikið til sín. „Það segir sig sjálft. En þessir tveir heimar geta vel lifað saman. Það sjáum á því að salan á rafbókum er hætt að vaxa í Bretlandi og Bandaríkjunum. Það er enda skynsamlegra að fara upp í rúm að með bók en raftæki.“

Líka ritföng og gjafavörur

Arndís Björg Sigurgeirsdóttir, framkvæmdastjóri Máls og menn-ingar, segir að fyrir 20 árum hafi erlendar bókabúðir einblínt á sölu bóka. Þegar sú sala hafi gefið eftir hafi þær ekki brugðist nógu hratt við breyttu landslagi.

„Mál og menning hefur alltaf boðið líka upp á ritföng og gjafa-vörur,“ segir hún. „Í kringum alda-mótin var anddyrið uppfullt afalls kyns gjafavöru eins og ilmurtum auk tímarita. Bókunum var ekki stillt upp þar. Nú hefur sala tíma-rita dottið niður og við höfum fært fjölda bóka á jarðhæð enda erum við bókabúð. Ég held það sé nú meira pláss fyrir bækur í búðinni en áður.“

Arndís Björg vekur athygli á að Mál og menning hafi verið í rekstri

við Laugaveg í hátt í 60 ár. Önnur hæðin hafi ávallt verið undir-lögd íslenskum bókum, fyrir utan eitt borð með erlendum bókum. „Íslendingar kunna að meta að við höfum haldið í hefðina.“

Hún segir að kiljur á íslensku og ensku hafi haldið velli frá því að hún hafi tekið við stjórnar-taumunum árið 2011. „Íslendingar eru vel lesnir og vilja oft frekar kaupa bók á ensku í stað þess að fá hana þýdda á íslensku.“ Sala á matreiðslubókum og kaffiborðs-bókum hafi dregist saman.

„Íslendingar eru okkar bakland en við bjóðum alla velkomna,“ segir Arndís Björg, litur yfir salinn og telur að á þeirri stundu sé skipt-ingin milli ferðamanna og Íslend-inga um helmingur. „Ég held að ferðamönnum þyki skemmtilegt að koma inn í bókabúðir. Það er mikið um lundabúðir í miðbænum án þess að ég meini neitt neikvætt með því. Við þurfum á öllum skal-anum að halda.“

Arndís Björg segir að afkoman fari eftir sölu og salan hafi verið ágæt. Besta árið hafi verið 2015, það hafi engin aukning verið árið 2016. Það hafi hins vegar verið um tíu prósent samdráttur í sölu í fyrra.

Samkvæmt ársreikningi hagn-aðist Mál og menning um 21 millj-ón árið 2015, arðsemi eiginfjár var 44 prósent og eiginfjárlutfallið 31 prósent. Árið 2017 nam hagnaður-inn 14 milljónum króna.

Incrementum með um eitt prósent í Símanum

Fjárfestingafélagið Incrementum, sem er stýrt af viðskiptafélögnum Ívari Guðjónssyni, Baldvini Val-týssyni og Smára Rúnari Þorvalds-syni, hefur að undanfögnu staðið að fjárfestingum í Símanum og nemur markaðsvirði hlutar félags-ins nú um 350 milljónum króna. Samkvæmt lista yfir alla hluthafa fjarskiptafyrirtækisins í gær, sem Markaðurinn hefur séð, átti fjár-ferstingafélagið rúmlega 75,6 millj-ónir hluta í Símanum að nafnvirði, eða sem nemur 0,82 prósentu hlut.

Sá hlutur skilar Incrementum hins vegar ekki á opinberan lista yfir tuttugu stærstu hluthafa Sí-mans – félagið er 24. stærsti hluthafi félagsins – en fjárfestingafélagið

42 milljarðar króna er markaðsvirði Símans.

Stoðir, sem er með rúmlega átta prósentu hlut, er eini einkafjár-ferstirinn í þeim hópi.

Incrementum, sem var stofnað fyrr á árinu og er með vel á annan milljarð króna í hlutafé, hefur einnig verið að fjárfesta í Kviku en í lok síðasta mánaðar var félag-ið skráð fyrir tæplega 1,1 prósentis hlut í bankanum. Þá er fjárfest-ingafélagið í hópi stærstu hluthafa

Reita með 1,4 prósentu eignarhlut í fasteignafélaginu. Hluthafahópur Reita samanstendur af fjársterkum einkafjárfestum og Kviku en eignar-hlutur bankans í félaginu nemur um sjö prósentum.

Samkvæmt nýjasta lista yfir alla hluthafa Símans hefur Kvika banki næstum tvöfaldað hlut sinn í fjar-skiptafélaginu frá mánaðamótum og er núna skráður fyrir 3,8 pró-senta hlut. Til samanburðar var eignarhlutur Kviku, en bankinn heldur á þeim bréfum að stórum hluta fyrir viðskiptavinum sína, um 2,1 prósent í byrjun júní. Talsverð viðskipti voru með bréf Símans síðasta fimmtudag þegar heildar-veltan nam um 770 milljónum. – hae

Stoðir hagnast um 1.100 milljónir

Stoðir högnuðust um 1.100 millj-ónir króna á sínu fyrsta ári sem virkt fjárfestingafélag. Samkvæmt ársreikningi Stoða, sem var lagður fyrir aðalfund síðastliðinn fimmtu-dag, námu fjárfestingar á árinu 2018 samtals 5,3 milljörðum og var eigið fé félagsins um 17,5 millj-arðar í lok ársins. Eignir í skráðum félögum námu 900 milljónum en virði óskráðra hlutabréfa var um 1.378 milljónir. Þá áttu Stoðir skráð skuldabréf að fjárhæð 440 milljónir auk þess sem útlán félagsins námu rúmlega 2,5 milljörðum.

Greint var frá því í Markaðinum í síðustu viku að Stoðir hefðu veitt fjármálafyrirtækinu GAMMA milljarðs króna lán í október á

síðasta ári. Samtals nam heildar-þóknun Stoða vegna lánsins um 150 milljónum króna.

Í skýrslu stjórnar Stoða kemur fram að félagið hafi keypt eigin bréf á síðasta ári að fjárhæð 1.437 milljónir að nafnvirði á genginu 1,31 króna á hlut. Í árslok áttu Stoðir um 12,1 prósent af útistandandi hlutafé félagsins. Stærsti hluthafi Stoða er eignarhaldsfélagið S121 sem er meðal annars í eigu félaga á vegum Jóns Sigurðssonar, stjórnar-formanns Stoða, Einar Arnar Ólafssonar, fyrrverandi forstjóra Skeljungs, og Örvars Kjærnested, fjárfestis og stjórnarformanns TM. Aðrir helstu hluthafar Stoða eru Arion banki og Landsbankinn. – hae



VOLVO XC90 T8 INSCRIPTION AWD

OKKAR SÝN Á LÚXUS NÚ Á SUMARTILBOÐI

Volvo XC90 AWD er skandínavískur lúxus. Rómaður snertiskjárninn, mögnuð sætin, há sætisstaðan og einstök veghæðin endurspegla sænska natni við smáatriði. Aflið og myktin ásamt einstöku Volvo öryggi, sýna vel sænska snilli bílahönnuða Volvo.

Sjö sæta • Leðurinnrétting • Vélarhitari með tímastilli
Rafdrifin opnun á afturhlera • Nálægðarskynjari að framan og aftan

390 hestöfl, bensín/rafmagn og sjálfskiptur

Fullt verð með aukabúnaði* 12.897.000 KR.

SUMARTILBOÐ 11.950.000 KR.

KOMDU Í BRIMBORG OG REYNSLUAKTU



*Aukabúnaður í tilboðsbilunum umfram rikulegan staðalbúnað: Málmlitur, Panorama glerþak og sóllúga, 360° myndavél, varadekk og Edition aukahlutapaki sem innifelur leiðsögukerfi með Íslandskorti, bakkamyndavél, dökkar rúður í farþegarymi, Carplay Smartphone Apple og Android, lyklalaust aðgengi, BLIS myndavél á hliðarumferð, þjófavörn með hreyfiskynjurum og LED aðalljós m/beygjastýringu + stillanleg háu ljósin og dimming á baksýnis- og útspeglum.



Öruggur staður til að vera á

Brimborg Reykjavík
Bíldshöfða 6 • Sími 515 7000

Brimborg Akureyri
Tryggvabraut 5 • Sími 515 7050

volvocars.is

Olíufélög standa frammi fyrir rekstraráskorunum til lengri tíma litið. Útlit er fyrir að oliunotkun dragist saman á næstu áratugum og ólíklegt er að félögin fái mikinn skerf af rafbílavæðingunni sem fram undan er. Smásölurísarnir tveir sem urðu til eftir samruna olíufélaga og dagvörukeðja á síðasta ári horfa til þess að samþætta reksturinn þannig að olían færist nær matvörukeðjunum. Þá skapast tækifæri til fasteignaþróunar á þeim verðmætu lóðum sem olíufélögin búa yfir.

Stjórnendur Olís og Skeljungs segja í samtali við Markaðinn að félögin skoði nú tækifæri til uppbyggingar á lóðum sínum en Atlantsolía er í allt annarri stöðu. Þessi þróun mun velta á stefnu borgarinnar sem vill snarfækka bensinstöðvum.

N1 er það olíufélag sem rekur fæstar stöðvar á höfuðborgarsvæðinu. Eggert Þór Kristófersson, forstjóri Festar, hefur áður gefið út að félagið hafi óskað eftir því að færa dælur af lóð félagsins á Ægisíðu og yfir á lóðina á Fiskislóð þar sem Krónan er. Sagði hann að þá væri hægt að hefja uppbyggingu á Ægisíðulóðinni og nefndi íbúðabyggð sem dæmi.

Með samruna N1 og Festar sáu stjórnendur félaganna fyrir sér að búa til samþætt kerfi þar sem í þéttbýlinu eru saman matvöruverslanir og dælur en í dreifbýlinu veitingastaðir og dælur. Festi á og rekur fasteignir sem eru samtals 112.000 fermetrar. Fasteignir félagsins eru bókfærðar á 28 milljarða króna og fjárfestingafasteignir á 8,7 milljarða. Samtals nemur upp-hæðin 36,7 milljörðum króna en til samanburðar er markaðsvirði fasteignafélagsins Eikar rúmlega 31 milljarður króna. Eggert Þór hefur áður lýst því yfir að með því að auka viðskipti við viðskiptavinina færri fermetrum sé hægt að losa fé til eigenda Festar.

Fimm bensinstöðvar N1 á höfuðborgarsvæðinu, ásamt vörumerkinu „Dælan“, voru keyptar af fjárfestahópi sem Einar Örn Ólafsson fór fyrir í vor en Samkeppniseftirlitið setti skilyrði um sölu á stöðvunum til að unnt væri að heimila samrunann. Í samantekt fyrirtækjaráðgjafar Landsbankans, sem hafði umsjón með söluferlinu fyrir hönd N1, kom fram að stöðvarnar væru vel staðsettar. Tækifæri gætu falist í því að fá leyfi til þess að færa eldsneytisstöð innan sveitarfélags.

Hagar og Olís skoða nýtingu á ýmsum lóðum samstæðunnar
Hagar bókfæra fasteignir sínar á rúma 11 milljarða króna og fjárfestingarfasteignir á 3,8 milljarða króna, alls 14,8 milljarða. Hagar hafa hafið viðræður við Reykjavíkurborg um þróun á 20 þúsund fermetra landsvæði við Stekkjarbakka. Félagið festi kaup á reitnum fyrir faeinum árum en Olís er með starfsemi á næstu lóð. Eftir sameiningu fyrirtækjanna var ákveðið að skipuleggja uppbyggingu á svæðinu og hljóða áformin upp á 400 íbúðir ásamt verslun og þjónustu. Haft var eftir Finni Árnasyni í Markaðinum í vor að hann sæi fyrir sér Bónus-verslun og ÓB bensinstöð. Auk þess væru umtalsverð verðmæti fólgin í byggingarverkefninu, meðal annars vegna nálægðar við fyrirhugaða Borgarlínu. Hagar munu ekki byggja og selja íbúðir heldur finna samstarfsaðila fyrir verkið. Sagði Finnur að hægt væri að selja reitinn að hluta eða í heilu lagi til verktaka eftir að nýtt skipulag hefur fengist samþykkt. Þá horfa Hagar til þess að reisa Bónus-verslun á Sæbraut ásamt ÓB stöð á lóð í eigu Olís. Jón Ólafur Halldórsson, forstjóri Olís, segir í samtali við Markaðinn að eldsneytissala sé hefðbundinn bransi sem er að taka breytingum. „Það er mikil áskorun fyrir hefðbundið fyrirtæki á eldsneytismark-



Olíufélögin í uppbyggingu

Þrjú stærstu olíufélögin sitja á verðmætum lóðum og skoða tækifæri til uppbyggingar á fasteignum. Horfur á minnkandi oliunotkun á næstu áratugum eru að breyta landslaginu á markaðinum. Sala á oliu og dagvöru mun á endanum renna í eitt en sú þróun mun taka á sig mynd á næstu misserum. Olíufélögin eru þó í ólíkri stöðu.

Þorsteinn Friðrik Halldórsson
tfh@frettabladid.is



aði að takast á við þau orkuskipti sem eru við sjóndeildarhring. Hér á landi sem annars staðar eru rafmagnsbílar hlaðnir við heimili fólks þannig að til lengri tíma litið er augljóst að minni þörf er hjá viðskiptavinum að fara inn á bensinstöðvar en staðsetningar geta hins vegar skipt máli hvað varðar möguleika á sölu á öðrum vörum. Við höfum hægt og bitandi verið að auka vöruframboð á öðru en eldsneyti og seljum til dæmis töluvert afskyndibita fyrir fólk á ferðinni. Og ef þú horfir til baka þá hefur landslagið breyst. Það er ekki mikið af söluturnum lengur vegna þess að bensinstöðvar hafa tekið við hlutverkinu,” segir Jón Ólafur og bætir við að til lengri tíma litið felist tækifæri í því að geta

nýtt staðsetningu verslana Haga til að koma upp eldsneytisdælum. „Nú erum við orðin hluti af samstæðu Haga og þá verður að sjálf-söguð horft til þess hvernig við getum nýtt þær staðsetningar sem sameinað félag býr yfir. Til dæmis gætum við ákveðið að loka á einhverjum stað vegna þess að hann er vænlegur til uppbyggingar á annarri starfsemi og flutt dæluarnar á bilaplan fyrir utan stórmarkað. Við höfum skoðað ýmis tækifæri af þessu tagi í tengslum við þennan samruna en myndin á eftir að skýrast betur. Einstaka lóðir væri áhuga-vert að þróa en aðrar eru litlar og þar verða stöðvarnar líklega áfram. Allir í þessari grein eru nú að skoða möguleikana sem felast í lóðunum.“ Reykjavíkurborg greindi í vor frá áformum sínum um að fækka bensinstöðvum um allt að helming fyrir árið 2025. Mögulegt verður fyrir lóðarhafa að flytja dælur

frá núverandi staðsetningu yfir á nýja staðsetningu fjölorkustöðvar, sem tekur minna rými, til dæmis á bílastæðum við matvöruverslanir. Skilyrði fyrir slíkum flutningi er að samningar náist um lokun eldri bensinstöðvar og að heildarfjöldi dæla fyrir jarðefnaeldsneyti lækki. Þá verður lóðarhöfum þessara lóða heimilt að láta vinna hugmyndir að breyttu deiliskipulagi. Jón Ólafur segir áform borgarinnar brött og óraunhæf. „Ég tel að jarðefnaeldsneyti muni gegna veigamiklum hlutverki næstu 10-20 árin. Þó svo að rafmagnsbílum fjölgi nokkuð næstu árin sem og tengiltvinnbílum, þá eru um 400 þúsund ökutæki í landinu og stærsti hluti þeirra er á suðvesturhorni landsins. Þessi ökutæki verða hér áfram og það á eftir að selja 150-200 þúsund bíla sem verða knúnir jarðefnaeldsneyti fram til 2030 sem munu endast í 10-15 ár. Því skýtur skökku við að það eigi að skera þjónustuna niður með dramatískum hætti. Ég geri hins vegar ráð fyrir að rafbílum og tengiltvinnbílum muni fjölga jafnt og þétt og það muni mögulega draga úr magni jarðefnaeldsneytis á þessum tíma,” segir Jón Ólafur. „Borgarbúar þurfa að hafa aðgang að þessari þjónustu í borginni og maður veltir fyrir sér hvort þeir muni þurfa að leita til nágranna-sveitarfélaga til þess að taka bensín.“ Jón Ólafur segist ekki vera mót-fallinn því að bensinstöðvum fækki en bendir á að ef olíufélag hafi áhyggjur af því að hafa of margar stöðvar geti það ákveðið að loka stöðvum að eigin frumkvæði. „Ég sé ekki þörf fyrir inngrip af hálfu hins opinbera vegna þess að stöðvunum mun fækka í takt

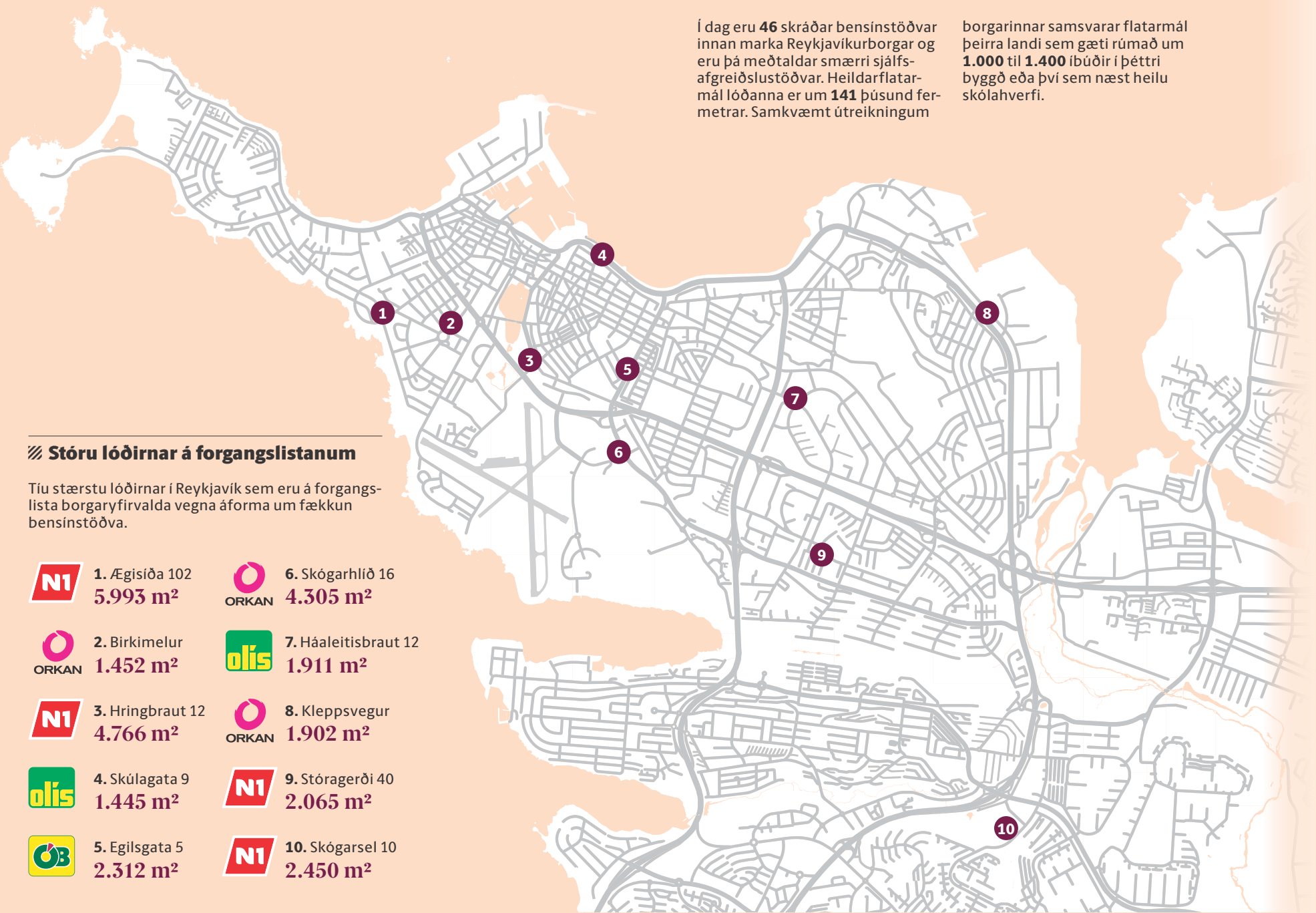
Við stefnum að því að selja valdar lóðir eða jafnvel leggja lóðir inn í spennandi fasteignaverkefni sem við síðan seljum frá okkur.



Benedikt Ólafsson, framkvæmdastjóri fjármálasviðs Skeljungs

við minnkandi eftirspurn eftir jarðefnaeldsneyti. Það er auk þess óeðlilegt að fyrirtæki vinni að því að minnka þjónustufframboðið í gegnum yfirvöld. Stjórnendur Skeljungs tala ekki fyrir neina nema þá sjálfa,” segir hann og visar til þess að Skeljungur hafi átt fundi með borgaryfirvöldum þar sem þau voru hvött til þess að ráðast í þetta verkefni. „Ef eitthvert fyrirtæki hefur þá skoðun að stöðvarnar séu of margar þá er ekkert sem kemur í veg fyrir að það geti fækkað stöðvum.“ Þá segir hann að áform borgaryfirvalda séu til þess fallin að hamlar samkeppni innan sveitarfélagsins enn frekar. „Samkeppniseftirlitið hefur ítrekað bent á það að stefna borgarinnar hafi verið til þess fallin að skaða samkeppni og ég geri ráð fyrir að þessi áform verði tekin til skoðunar hjá Samkeppniseftirlitinu. Auk þess má velta fyrir sér forsendum borgarinnar fyrir að setja fram svona kröftuga nálgun í að útrýma bensinstöðvum á vegum einkaframtakansins og á sama tíma fjárfesta í innviðum í kringum rafbíla á vegum ON fyrir almannafé.“

Ætla ekki að vera leigufélag
Skeljungur hefur ekki farið þá leið að sameinast smásölufyrirtækjum heldur einbeitt sér að orkumarkaðinum ásamt aukinni áherslu á alþjóðasölu til skipa og raforkumarkaðinum í Færeyjum. Ólíkt helstu samkeppnisaðilunum stundar Skeljungur ekki smásölu á stöðvum sínum heldur leigir þann rekstur út til Basko. Í lok árs 2017 festi Skeljungur kaup á þriðjungs-hluti í Wedo, sem á og rekur vefverslanirnar Heimkaup.is, Hópkaup.is og Bland.is. Skeljungur á kauprétt að meirihluta í félaginu. Benedikt Ólafsson, framkvæmdastjóri fjármálasviðs Skeljungs, segir í samtali við Markaðinn að á sínum tíma hafi verið ákveðið að útvísta verslunarrekstri félagsins þar sem reksturinn var ekki arðbær í þeirri mynd sem hann var þá. „Við höfum á hverjum tíma skoðað möguleikann á að koma að smásölu með öðrum hætti og útilokum það alls ekki. Við eigum sterkt fasteignasafn og mjög vel staðsettar lóðir, sérstaklega á höfuðborgarsvæðinu, sem nýtast vel í því samhengi. Það er hins vegar mikilvægt að horfa til þess að hefðbundin verslun mun eiga undir högg að sækja og við þurfum ekki að horfa langt út fyrir landsteinanna til þess að sjá þá þróun. Til að þessi þróun vinni með okkur en ekki á móti þá teljum við að framtíðin liggi í skynsamlegri blöndu af netverslun og hefðbundinni smásölu,” segir Benedikt. Spurður hvernig gangi að samþætta rekstur Skeljungs og Heimkaupa segir Benedikt að sú vinna sé í fullum gangi. „Við höfum sett upp nokkra skápa við stöðvar okkar þar sem viðskiptavinir Heimkaupa eiga vól á að sækja vörur sem þeir panta á netinu og hefur það farið vel af stað. Við munum halda áfram á þessari braut og auka samstarfið enn frekar og horfa til samþættingarmöguleika,” segir Benedikt. Skeljungur hefur ákveðið að veðja á það að vetnisbílar muni geta leyst af hina hefðbundnu bensínbíla og var þriðja vetnisstöð félagsins nýlega opnuð á lóð fyrirtækisins við Miklubraut. „Einkabíllinn mun verða til



Stóru lóðirnar á forgangslistanum

Tíu stærstu lóðirnar í Reykjavík sem eru á forgangslista borgaryfirvalda vegna áforma um fækkun bensinstöðva.

	1. Ægisíða 102 5.993 m²		6. Skógarhlíð 16 4.305 m²
	2. Birkimelur 1.452 m²		7. Háaleitisbraut 12 1.911 m²
	3. Hringbraut 12 4.766 m²		8. Kleppsvegur 1.902 m²
	4. Skúlagata 9 1.445 m²		9. Stóragerði 40 2.065 m²
	5. Egilsgata 5 2.312 m²		10. Skógarsel 10 2.450 m²

staðar í fyrirsjáanlegri framtíð og við eigum vel staðsettar stöðvar við helstu stofnbrautir landsins. Það eitt setur okkur í lykilstöðu til að þjónusta bíleigandann sama hvaða orku hann kýs að nýta sér. Það mun enginn sinna þeirri þjónustu án þess að hún sé arðbær, þannig ganga hagkerfi fyrir sig. Við erum ekki að veðja á einn orkugjafa því við teljum lausnirnar verða margþættar ef orkuskipti eiga að geta átt sér stað. Vetnið mun hins vegar gegna lykilhlutverki í orkuskiptum að okkar mati,” segir Benedikt.

Hver er ykkar sýn á tækifæri til fasteignaþróunar á lóðum félagsins í Reykjavík?

„Okkar sýn er frekar einföld. Það er of mikið af bensinstöðvum í Reykjavík og þeim er hægt að fækka töluvert án þess að það bitni um of á þjónustu við viðskiptavini. Mikið af þessum stöðvum eru mjög vel staðsettar, jafnvel inni í grónum hverfum. Það að minnka yfirbygginguna kemur sér ekki bara vel fyrir hluthafa félagsins því aukin hagkvæmni mun líka skila sér til viðskiptavina. Svo munu enn fleiri njóta góðs af breytingunum en í samvinnu við Reykjavíkurborg er markmiðið að auka íbúðauppbyggingu og aðra starfsemi á þessum lóðum. Við ætlum okkur hins vegar ekki að verða leigufélag, heldur stefnum við að því að selja valdar lóðir eða jafnvel leggja lóðir inn í spennandi fasteignaverkefni sem við síðan seljum frá okkur,” segir Benedikt.

Oliustöðvar og fasteignir Skeljungs voru bókfærðar á 8,9 milljarða króna í reikningi félagsins fyrir árið 2018. Merki um aukna áherslu á fasteignaþróun mátti sjá í nýlegu stjórnarkjöri oliufélagsins þar sem Þórarinn Arnar Sævarsson, einn eigenda RE/MAX á Íslandi, var kjörinn í stjórn.

Hvernig sérðu fyrir þér að rekstrarumhverfi oliufélaganna muni breytast á næstu árum? Verður

Það er mikil áskorun fyrir hefðbundið fyrirtæki á eldsneytismarkaði að takast á við þau orkuskipti sem eru við sjóndeildarhring.

Jón Ólafur Halldórsson, forstjóri Olís



landslagið á markaðinum gjörbreytt eftir tíu ár?

„Rekstrarumhverfið mun ekki breytast á einni nóttu. Það er líka erfitt að tala um oliufélögin eins og um eitt félag sé að ræða því hvert þeirra mun þróast með sínum hætti. Stór hluti starfsemi Skeljungs er til að mynda í Færeyjum þar sem áskoranirnar eru að einhverju leyti þær sömu en þar sjáum við líka mikil tækifæri til frekari uppbyggingar þó þau tækifæri séu ekki endilega þau sömu og á Íslandi. Eignasafn félagsins og traustur grunnrekstur býður upp á tækifæri til að skjóta nýjum stöðum undir reksturinn og á það stefnum við.“

Stóra myndin á eftir að skýrast Arnar I. Jónsson, sérfræðingur í hagfræðideild Landsbankans, segir ljóst að þróunin sé í áttina að því að tvíanna saman bensín og dagvöru. „Þetta var auðvitað ein af ástæðunum á bak við þessa tvo stóru samruna, annars vegar N1 og Festar og hins vegar Olís og Haga. Þarna geta falist mikil tækifæri en aftur á móti er óvissa um hver næstu skref verða. Félögin eru nú þegar komin langt með samþættingu og samlegð, m.a. í höfuðstöðvum, birgðahaldi og dreifingu, en útfærslan á heildarmyndinni eftir sameiningu á eftir að koma í ljós,” segir Arnar.

„Það eru töluverðar breytingar

fram undan þó að þær verði ekki á allra næstu misserum. Það á eftir að koma í ljós hversu hröð orkuskiptin verða og hvernig þjónustuframboð bensinstöðva mun þróast með breytingunum. Í þessu samhengi er gaman að skoða hvernig þróunin hefur verið á nýjum keyptum bílum. T.d. voru vistvænir/fjölorkubílar þrjú prósent nýrra bíla árið 2013 en 20 prósent árið 2018. Þá hefur stefna stjórnvalda og tækniþróun bifreiðaframleiðenda mikið að segja um hraða orkuskipta,” segir Arnar.

Stefna Skeljungs á sviði smásölu hefur hins vegar ekki verið skýr hingað til. „Skeljungur hefur fest kaup á litlum félögum á markaði með sölu varnings á netinu en sú stefna sem félagið ætlar að marka sér á þeim vettvangi er enn óljós, ásamt því að samkeppni á þeim markaði á væntanlega eftir að hardna þegar stórir aðilar á smásölumarkaði fara að setja aukinn kraft í netverslun. Skeljungur hefur samt sem áður gefið út að smásölustefna félagsins sé í skoðun og ekki ólíklegt að Skeljungur verði þátttakandi á smásölumarkaði í náinni framtíð, sérstaklega í ljósi innkomu reynslumikilla aðila úr smásölu í eigendahóp félagsins“ segir Arnar en félagið 365 miðlar, sem er í eigu Ingibjargar Pálmadóttur, er orðið stærsti hluthafi oliufyrirtækisins með rúman 10 prósentu hlut. Þess skal geta að 365 miðlar eiga Torg, útgáfufélag Fréttablaðsins.

Á móti hafi Skeljungur lagt mikla áherslu á alþjóðlega sölu á skipaeldsneyti og þar liggi tækifæri félagsins til vaxtar. Íslenska oliufélagið geti einnig leikið nokkuð stórt hlutverk í þeim breytingum sem eru á teikniborðinu á raforkumarkaðinum í Færeyjum. Þá segir Arnar að stjórnendur oliufélaganna geri sér grein fyrir þeim verðmætum sem felast í sumum lóðum þeirra, sérstaklega í ljósi

Min skoðun er sú að bensinstöðvar sem slíkar verði ekki lengur til þegar landið hefur verið rafbílavætt að fullu.

Guðrún Ragna Garðarsdóttir, forstjóri Atlantsolíu



áforma Reykjavíkurborgar um að fækka bensinstöðvum. Félögin séu byrjuð að huga að og forgangsraða fasteignaþróunarverkefnum en stefna borgaryfirvalda gæti hraðað þróuninni.

Atlantsolía í ólíkri stöðu

Atlantsolía hefur ekki brugðið á það ráð að útvíkka starfsemina. Þvert á móti hefur félagið fjárfest enn frekar í bensinstöðvarekstri. Atlantsolía keypti fimm bensinstöðvar sem Olís var gert að selja í kjölfar samrunans við Haga og hafði áhuga á stöðvunum sem N1 þyrfti að selja í kjölfar samrunans við Haga. Samkeppniseftirlitið setti hins vegar það skilyrði að N1 þyrfti að selja til „nýrra aðila“.

Guðrún Ragna Garðarsdóttir, forstjóri Atlantsolíu, segir enga ástæðu til að örventa þó að útlit sér fyrir að oliunotkun muni dragast saman á næstu áratugum. Fyrirtækið áformi ekki að fjárfesta í annars konar smásölurekstri heldur einblína áfram á olíuna.

„Við erum oliufélag og göngumst við því. Fókusinn er og verður áfram á því að bjóða ódyrt bensín. Við erum meðvituð um að allar spár geri ráð fyrir minnkandi notkun á jarðefnaeldsneyti á næstu 20 til 30 árum en þetta gerist ekki á einni nóttu. Fólk hefur kannski aðeins farið fram úr sér með tímasetn-

ingar,” segir Guðrún Ragna en hún telur að bensinstöðin sem slík muni á endanum verða úrelt.

„Mín skoðun er sú að bensinstöðvar sem slíkar verði ekki lengur til þegar landið hefur verið rafbílavætt að fullu. Fyrst og fremst mun fólk nota heimilið og vinnustaðinn til þess að hlaða bílana og síðan verða hraðhleðslustöðvar fyrir utan verslunarkjarna þar sem fólk hefur kost á því að gera eitthvað við tímann á meðan bíllinn er í hleðslu. Það stoppar enginn í 25-35 mínútur og gerir ekki neitt. Fólk verður meira að segja pirrað ef það er meira en fimm mínútur inni á bensinstöð. Þetta verður ekki þannig að oliufélögin fari að selja rafmagn á bensinstöðvum í staðinn fyrir bensín. Umhverfið verður allt öðruvísi,” segir Guðrún Ragna.

„Ég hef alltaf upplifað lifandi samkeppni og mikil læti á þessum markaði og þannig verður það áfram. Þegar magnið fer minnkandi skiptir hver viðskiptavinur meira máli. Nú er hins vegar komin upp ný staða eftir að tvö stærstu oliufélögin runnu inn í tvær stærstu matvörukeðjurnar og það mun koma í ljós hvernig spilast úr því,” segir Guðrún Ragna, spurð nánar um það hvernig samkeppnisumhverfið muni þróast. Þá segir hún að Atlantsolía sé í annarri stöðu en hin stóru oliufélögin hvað lóðir og fasteignir varðar.

„Frá árinu 2008 höfum við einungis byggt litlar og nettar stöðvar með tveimur dælum. Lóðirnar eru hlutfallslega smáar, hver á bilinu 500 til 1.000 fermetrar, og það er enginn að fara að byggja fjölbýlishús á slíkri lóð. Auk þess erum við að leigja megnið af lóðunum á höfuðborgarsvæðinu. Að þessu leyti erum við í allt annarri stöðu en hin félögin sem hafa fengið úthlutaðar risastórar lóðir og hafa tækifæri til að byggja á þeim ef stöðvunum verður lokað.“

Pöntunarfrestur lykill að minni sóun

Svipmynd

Kristófer Júlíus Leifsson

Nám:
Iðnaðarverkfræði B.Sc.

Störf:
Frankvæmdastjóri og annar stofn-
enda Eldum rétt

Fjölskylduhagir:
Hinn helmingurinn er Hrafnhildur
Hermannsdóttir og saman eignum
við Áróru Aldísi, 4 ára, og Albert
Inga, 1 árs.

Kristófer Júlíus Leifsson er einn af stofnendum Eldum rétt sem býður upp á þá þjónustu að senda eða afhenda hráefni og uppskriftir að hollum máltíðum fyrir heimilið.

Hvernig er morgunrúttin þín?
Dagurinn byrjar yfirleitt við fagra tóna yngsta barnsins sem vill meina að kominn sé dagur, yfirleitt aðeins fyrr en við foreldrarnir viljum meina. Mjög skilvirk vekjarklukka í 90% skiptanna, hins vegar á fullkomlega handahófskenndan máta. Ég byrja á að gefa börnunum hafragraut og gera þau klár fyrir leikskólann. Sjálfur byrja ég svo daginn yfirleitt á epli með hnetusmjöri, kaldri sturtu og fer svo með krakkana í leikskólann eða fer beint í vinnuna.

Hver eru þín helstu áhugamál?
Ég veit fátt skemmtilegra en að spila góðan bumbubolta á miðvikudögum og verð í góðu skapi allan næsta dag ef ég skora nokkur mörk. Ég hef líka mjög gaman af því að fara á snjóbretti og eiga góðar stundir með fjölskyldunni.

Það sem kemur mér í gott jafnvægi og lætur mér líða vel er þegar ég næ að stunda reglulega öndunaræfingar, hugleiðslu og kaldar sturtur.

Hvar sérðu þig eftir tíu ár?
Ég verð þá orðinn 42 ára fimm barna faðir og elsta barnið mitt að byrja sitt síðasta grunnskólaár. Ég sé fyrir mér að vera kominn í kvöldskóla eða jafnvel farinn að halda einhver námskeið sjálfur. Ég hef virkilega gaman af því að tileinka mér nýja þekkingu. Mig langar svo



Kristófer segir að það sé umhverfisvænni kostur að kaupa tilbúna matarpakka heldur en að versla í matvörubúð. FRÉTTABLAÐIÐ/STEFÁN

gjarnan að taka þátt í uppbyggingu á öðru fyrirtæki sem getur teygst sig inn á erlenda markaði líka.

Hvaða stjórnumarhætti hefurðu tileinkað þér?

Ég er alltaf að læra eitthvað nýtt á því sviði. Eitt af lykilatriðunum sem margir reynsluboltar tala um er að gera starfsmenn ábyrga fyrir sínum verkefnum. Í upphafi var maður ábyrgur fyrir svo mörgu og oft erfitt að sleppa takinu. En þetta ráð hefur reynst gríðarlega vel. Því meiri ábyrgð sem starfsmenn tileinka sér í bland við mikinn metnað er uppskrift að flottri velgengnissögu.

Hverjar eru þínar fyrirmyndir?
Ég er með langan lista en ef ég yrði að nefna þrjá væru það Wim Hoff,

Satya Nadella og Elon Musk. Wim Hoff hefur hjálpað mér að lifa meira í núinu og fá meiri þrött. Satya Nadella hefur sýnt fram á að með því að opna dyrnar fyrir nánara samstarfi við samkeppnisaðila sína liður öllum betur, bæði viðskiptavinum og fyrirtækinu. Elon Musk hefur sýnt fram á að hið ómögulega sé hægt með trúnni, rétta teyminu og viljastyrk.

Hver er ástæðan að baki miklum vexti Eldum rétt?

Fyrirmyndarþjónusta – ef eitthvað fer úrskeiðis þá reynum við alltaf að bæta fyrir það eins vel og hægt er hverju sinni. Við leggjum okkur mikið fram við að bjóða upp á bragðgóðan mat úr sem ferskustu

hráefnum hverju sinni. Viðskiptavinir okkar hafa líka verið duglegir að mæla með okkur sem hefur hjálpað okkur mikið.

Hvaða tækifæri sérðu fram undan í þessari grein?

Við sjáum fram á að geta boðið upp á meiri sveigjanleika og fjölbreyttara úrval. Það verður sífellt brýnni þörf fyrir umhverfisvænni kosti. Nýlegar rannsóknir hafa sýnt fram á að þegar öll virðiskeðjan er skoðuð þá sé umhverfisvænni kostur að kaupa tilbúna matarpakka heldur en að versla í matvörubúð þrátt fyrir þá auknu umbúðanotkun sem felst í matarpökkunum. Helsti ávinningurinn felst í pöntunarfrestinum svo hægt

sé að panta inn og framleiða allt í réttu magni. Á tímum sem allt þarf að gerast strax teljum við pöntunarfrestinn vera lykilinn að minni sóun og minnkun á fótspori neytenda.

Hverjar eru helstu áskoranirnar?

Það er mikil áskorun að vera á eyju úti í miðju Atlantshafi og bjóða upp á fersk matvæli. Sem betur fer hefur okkur tekist að mynda sterk og góð tengsl við okkar birgja sem gerir okkur þetta kleift. Næsta áskorun er að hjálpa viðskiptavinum okkar að muna eftir því að panta í tæka tíð sem er áskorun fyrir alla. Við bindum vonir við að appið okkar, sem kemur út á næstu dögum, muni hjálpa viðskiptavinum okkar mikið.

Lykilstjórnendur kínverska risans Alibaba draga sig brátt í hlé

Senn liður að því að lykilstjórnendur kínverska netverslunararrisans Alibaba dragi sig í hlé. Jack Ma, sem stofnaði fyrirtækið fyrir 20 árum, mun víkja úr sæti stjórnarformanns í september og framkvæmdastjórinn, Joe Tsai, ber ábyrgð á færri verkefnum en áður.

Í síðustu viku, minna en ári eftir að Ma upplýsti að hann hygðist láta af störfum, tilkynnti fyrirtækið að fjármálastjórinn Maggie Wu myndi taka að sér stefnumarkandi fjárfestingar og starfa við hlið Tsai.

Ma og Tsai eru óhjákvæmilega alltaf tengdir við Alibaba sem metið er á yfir 400 milljarða dollara. Sagt er að Tsai sé eins konar hliðarsjálfr við Ma sem er óútreiknanlegur. Tsai er fagaður, lærði lögfræði í Yale og getur rætt við háa sem lága, segir í frétt Financial Times.

Það hefur verið rætt innan veggja Alibaba frá árinu 2002 að Ma myndi stíga til hliða því fyrirtækið óx svo hratt. Sú vinna hefur leitt til þess að fjöldi starfsmanna getur tekið að sér mikla ábyrgð.

Yngri stjórnendur hafa að undanförunni verið ráðnir í æðstu stjórnendastöður samhliða breyttu landslagi í rekstri. Dregið hefur úr hagvexti í Kína, færri nýir eru að byrja á netinu en áður og samkeppnin fer stigvaxandi.



Jack Ma, stofnandi Alibaba, er ólíkindatól. Hér bregður hann sér í gervi Michaels Jackson. NORDICPHOTOS/GETTY

Stjórnvöld gefa enn fremur tæknilisum ekki jafn lausan taum og áður. Tollastríð Kína og Bandaríkjanna hefur haft það í för með sér að virðis-keðjur fyrirtækja eru ekki jafn fýsilegar og áður. Tollastríðið hefur jafnframt haft slæm áhrif á markað með kaup og sölu á fyrirtækjum.

Daniel Zhang, forstjóri Alibaba og verðandi stjórnarformaður, og Wu, sem starfað hefur fyrir tæknilisann frá árinu 2007, fá helstu áskoranir í rekstrinum í fangid. Þau eru endurskoðendur og búist er við að þau muni stýra fyrirtækinu með hefðbundnari hætti en áður hefur

verið. Reiknað er með að þau muni beina sjónum sínum í meiri mæli að heimamarkaði sem rekja má meðal annars til tollastríðsins.

Sagt er að það sé rökrétt að Wu taki við fjárfestingunum því ekki sé nóg að eignast hluti í fyrirtækjum heldur þurfi að tengja þau við Ali-

baba-vistkerfið. Þar með er ekki sagt, að verið sé að búa hana undir að verða forstjóri. Hennar helstu styrkleikar felast í fjármálastjórn, segir í fréttinni.

Að því sögðu hefur hún tekið yfir mikilvægan hlekk í starfsemi Alibaba. Tæknirisinn hefur nefnilega fjárfest í um 350 fyrirtækjum. Alibaba er engu að síður hálfdrættlingur á við keppinautinn Tencent hvað þetta varðar. Hjá Alibaba starfa um 100 manns við fjárfestingar og sviðið skilaði um 30 prósentum af hagnaði fyrirtækisins í fyrra.

Jack Clark, höfundur bókarrinnar Alibaba: The House That Jack Ma built, segir að ólíklegt sé að tvíeykið muni eitt setja saman stórar áætlanir um fjárfestingar alþjóðlega. Nefndir muni taka það að sér enda sé fyrirtækið að verða æ miðstýrðara.

Innanbúðarmenn eru brattari hvað varðar nýjan kafla í rekstri Alibaba. Þeir ríffa upp að áður hafi verið sagt að enginn gæti komið í stað Steve Jobs, forstjóra Apple, en Tim Cook og hans teymi hafi tekið við keflinu og staðið sig glimrandi vel.

Áðrir benda á að Jack Ma hafi enn mikið að segja um hverjir sitja í stjórn netverslunararrisans. helgivifill@frettabladid.is

Ábyrgð er hægt að meta til fjár



Vigdís Sif Hrafnkelsdóttir
viðskiptastjóri í
fagfjárfestapjón-
ustu Landsbank-
ans, og meðlimur
í fræðsluhóp
IcelandSIF



Kristín Jóna Kristjánsdóttir
fjárfestinga-
stjóri hjá
Íslandssjóðum
og meðlimur
í fræðsluhóp
IcelandSIF

Rannsóknir sýna að fyrirtæki sem taka tillit til umhverfis-legra þátta, félagslegra þátta og stjórnarhátta (UFS) í rekstri sínum draga úr áhættu og eru þar með líklegri til að ná árangri til lengri tíma lítið. Slík fyrirtæki ættu því að vera verðmætari í augum fjárfesta. Vandinn er sá að til skamms tíma hefur verið erfitt að meta þessa UFS-þætti til fjár. Það er þó óðum að breytast og í þessari grein er fjallað um helstu aðferðir sem þróaðar hafa verið við mat á UFS-þáttum við greiningu á fjárfestingarkostum.

Neikvæð skimun algengust

Samkvæmt nýjustu rannsókn Euro-sif, samtaka um ábyrgar fjárfestingar í Evrópu, er neikvæð skimun enn algengasta aðferðin sem fjárfestar beita. Neikvæð skimun gengur út á að útiloka lánveitingar til eða fjárfestingar í fyrirtækjum sem stunda starfsemi sem metin er óæskileg, s.s. áfengis- og tobaksframleiðsla, veðmálastarfsemi, vopnaframleiðsla og klámiðnað. Fjárfestar útfæra neikvæða skimun með ýmsum hætti. Mismunandi er hversu langt er horft eftir virðis-keðjunni, allt frá því að útiloka eingöngu fyrirtæki sem stundar þessa starfsemi allt til þess að útiloka tengda aðila svo sem móður- og dótturfélög, eða jafnvel birgja og dreifingaraðila. Norski olíu-sjóðurinn beitir neikvæðri skimun og horfir langt eftir virðis-keðjunni og birtir jafnframt lista á vef sínum yfir þau fyrirtæki sem hann hefur útilokað.

Vinsældir jákvæðrar skimunar aukast

Jákvæð skimun er aðferð sem hægt er að beita einni og sér eða með öðrum aðferðum og þá oftast með virku eignarhaldi eða útilokun. Ef fyrirtæki í eignasafni fjárfesta uppfylla ekki UFS-þættina geta fjárfest-



Í rannsókn Morgan Stanley um fjárfestingar og sjálfbærni frá árinu 2017 kom meðal annars fram að mikill meirihluti fjárfesta af aldamótakynslóðinni telur að fjárfesting þeirra geti haft áhrif á loftslagsbreytingar af mannavöldum.

ar átt samtal við fyrirtækið. Í kjölfarið er ákveðið hvaða aðgerða er rétt að gripa til og hvort t.d. nauðsynlegt sé að selja hluti í viðkomandi fyrirtæki. Vinsældir þessarar aðferðar hafa aukist mikið á síðustu árum, sérstaklega á Norðurlöndum en henni er einnig mikið beitt í Frakklandi og Hollandi. Algengast er að viðmið UN Global Compact um jákvæða skimun sé notað við greiningu á fyrirtækjum.

Sjálfbærar þemafjárfestingar

Sjálfbær þemafjárfesting sem byggir á því að horfa sérstaklega á ákveðnar tegundir fjárfestinga sem hafa sjálfbærni að leiðarljósi t.d. varðandi loftslagsbreytingar, fæðu, vatn, endurnýjanlega og hreina orkugjafa og landbúnað. Heims-markmið Sameinuðu þjóðanna falla vel að þessari aðferðafræði þar sem áhersla í fjárfestingum er á tiltekin málafni. Mikil aukning hefur verið í fjárfestingum sem er ætlað að draga úr áhrifum loftslagsbreytinga og bæta aðgengi að vatni.

Beita áhrifum með virku eignarhaldi

Þegar búið er að fjárfesta í fyrirtæki hafa fjárfestar þann möguleika að hafa skoðun og áhrif á stefnu fyrirtækja hvað varðar UFS-þætti. Með því geta fjárfestar haft meiri áhrif á rekstur fyrirtækisins heldur en með því að selja einfaldlega hluti sína sem leiðir til þess að fjárfestirinn hefur takmarkað vald til að beina fyrirtækinu á rétta braut. Lífeyris-sjóðir eiga nú um 40 prósent af skráðum félögum í íslensku kauphöllinni. Það er ljóst að lífeyris-sjóðir geta haft veruleg áhrif með virku eignarhaldi.

UFS fléttað inn í virðismatið frá upphafi

Ef UFS-þættir eru frá upphafi teknir með í reikninginn við greiningu fyrirtækja geta þeir haft bein áhrif á verðmat. Töluverð þróun hefur orðið við framsetningu á mælikvörðum UFS-þátta og má í því sambandi benda á viðmið Nasdaq-kauphallarinnar og Heims-

markmið Sp. Til skamms tíma hafa fjárhagslegar greiningar og mat á UFS-þáttum verið aðskilið í hefðbundnum greiningum og aðeins verið hugað að UFS-þáttum eftir að ákvörðun um fjárfestingu hefur verið tekin. Þetta er þó að breytast og UFS-þættir eru í auknum mæli taldir hafa fjárhagslega þýðingu og þeir fléttaðir inn í greiningu frá upphafi.

Sitja eftir ef ekkert er gert

Skýrar vísbendingar eru um að ungt fólk horfi í mun meiri mæli til UFS-þátta og vilji hafa áhrif með fjárfestingum. Í rannsókn Morgan Stanley um fjárfestingar og sjálfbærni frá árinu 2017 kom meðal annars fram að mikill meirihluti fjárfesta af aldamótakynslóðinni telur að fjárfesting þeirra geti haft áhrif á loftslagsbreytingar af mannavöldum. Ein af niðurstöðum þessarar rannsóknar var að fyrirtæki verða að lita til sjálfbærni í starfsemi sinni til að lenda ekki utan fjárfestamengis aldamótakynslóðarinnar.

Alltaf til taks

Algjörlega hnökralaust

Vodafone hentar mínum rekstri best. Þau hafa þjónustað okkur með allt sem þarf, algjörlega hnökralaust.

Nánar á vodafone.is/fyrirtaeki

Framtíðin er spennandi.

Ertu til?

vodafone
fyrirtæki



Skotsilfur



Ný stjórn HS Orku

Breytingar hafa orðið á stjórn HS Orku eftir að Jarðvarmi, félag í eigu lífeyris-sjóða, og breska fyrirtækið Ancala Partners eignuðust hvort um sig helmingshlut í félaginu. **Gylfi Árnason** verkfræðingur hefur verið kjörinn stjórnarformaður og þá hafa þau Heike Bermann, sem starfar fyrir Voith Hydro Holding, og Kurt Hakansson, stjórnarformaður Coromatic Group, tekið sæti sem fulltrúar Ancala. Anna Skúladóttir endurskoðandi situr enn í stjórninni en hún hefur verið þar frá 2012.



Sigþór til GEG

Sigþór Jónsson, sem starfaði síðast hjá dótturfélagi Kviku banka í Bretlandi, hefur verið ráðinn framkvæmdastjóri Green Energy Iceland. Kanadíska fjárfestingarfélagið Energy Co-Invest Global keypti í haust helstu eignir orkufyrirtækisins Green Energy Geothermal (GEG), þar á meðal Green Energy Iceland. Sameina á starfsemi GEG á heimsvísu í nýjum höfuðstöðvum í Reykjavík. GEG, sem var stofnað af íslenskum verkfræðingum í samvinnu við norska fjárfesta, sérhæfir sig í framleiðslu lítilla og meðalstórra jarðvarmavirkjana. Sigþór var áður framkvæmdastjóri Íslenskra verðbréfa.



Viðskiptasnilld

Dagur B. Eggertsson borgarstjóri er í stöðu sem flesta forstjóra á einkamarkaði dreymir um að vera í. Reykjavíkurborg fjárfestir í innviðum fyrir almennafé í gegnum dótturfyrirtækið ON til þess að greiða götuna fyrir rafbílavæðingu borgarinnar en ON bæði framleiðir og selur rafmagn. Á sama tíma ætlar borgin að beita handafli til að ryðja sem flestum bensinstöðvum úr vegi á sem stystum tíma. Það er þægilegt viðskiptamódel að geta skapað meiri eftirspurn eftir sinni eigin vöru með því að beita skipulagsvaldinu til að eyða samkeppninni.



Róbótar ráða í dulmál seðlabanka



Starfsfólk við vinnu á skrifstofu Nordea Bank í Stokkhólmi. Bankinn hefur innleitt algrímið Frojd sem greinir útgefið efni frá seðlabönkum Evrópu, Englands, Svíþjóðar og annarra landa. Nordea notar algrímið til þess að ráða í yfirlýsingar frá seðlabönkunum. NORDICPHOTOS/GETTY

Undirbúum næsta hagvaxtarskeið



Ingólfur Bender aðalhaffræðingur Samtaka iðnaðarins

nýta viðskiptatækifærin til að auka útflutningstekjur.

Hugmyndum breytt í verðmæti Samsetning gjaldeyristekna skiptir hér sköpum en árangursríkast er að skapa þær gjaldeyristekjur sem auka innlenda verðmætasköpun hvað mest. Þannig aukum við efnahagsleg lífsgæði í landinu. Nýsköpun sem felst í að breyta hugmyndum í verðmæti er lykillinn að auknum gjaldeyristekjum og hagvexti í framtíðinni, hvort heldur sem er í nýjum sprotum eða í rótgróinni starfsemi.

Gjalddeyrstekjur þjóðarbúsins grundvallast nú að stórum hluta á nýtingu náttúruauðlinda. Vegna takmarkaðs umfangs og mikillar nýtingar þessara auðlinda landsins verður hagvöxtur framtíðarinnar að byggja í auknum mæli á hátækniframleiðslu og -þjónustu til útflutnings. Mikilvægt er að náttúruauðlindir landsins muni áfram gefa atvinnulífinu samkeppnisforskot og móta þannig sérhæfingu hagkerfisins. Framþróun efnahagslífsins ræðst af því hversu vel okkur tekst að nýta það forskot til aukinnar verðmætasköpunar.

Talsverður viðnámspróttur Þrátt fyrir merki um samdrátt stendur íslenska hagkerfið á marg-

Mikilvægt er að náttúruauðlindir landsins muni áfram gefa atvinnulífinu samkeppnisforskot og móta þannig sérhæfingu hagkerfisins.

an máta vel um þessar mundir. Efnahagsleg lífsgæði hér á landi eru með því sem best gerist í heiminum. Mikilvægt er að byggja á þeim styrkleikum sem hafa skapað okkur þessa stöðu þegar lítið er til framtíðar. Þjóðarbuíð er ríkt af náttúruauðlindum, með talsvert sterka innviði og vel menntað vinnuafli sem býr yfir miklu frumkvæði og krafti. Hagkerfið er opið og sveigjanlegt sem hefur meðal annars hjálpað við að takast á við miklar efnahagssveiflur í fortíð.

Viðnámspróttur efnahagslífsins er talsverður nú þegar tekist er á við niðursveifluna. Gjalddeyriskraftur Seðlabankans er öflugur og erlend staða þjóðarbúsins jákvæð. Þá hefur eiginfjárstaða heimilanna styrkt mikið í nýliðinni uppsveiflu og skuldastaða þeirra hefur að sama skapi batnað. Einnig er fjárhagsstaða ríkissjóðs nokkuð sterk í alþjóðlegum samanburði sem gefur svigrúm til að milda efnahagsleg áhrif þess samdráttar sem vofir yfir

með hagstjórnaraðgerðum á sviði opinberra fjármála í samspili við stjórn peningamála.

Viðamiklar áskoranir Þó staðan sé á margan máta sterk stendur íslenska hagkerfið frammi fyrir viðamiklum áskorunum á sviði efnahagsmála. Veikleikar hagkerfisins eru í því sambandi bæði áskoranir og tækifæri til framþróunar. Þannig er starfsumhverfið óstöðugt og á margan hátt bæði óhagkvæmt og óskilvirkt. Verkefnið nú er að nýta hagstjórnartækin til að tryggja mjúka lendingu hagkerfisins og undirbyggja hagvöxt til lengri tíma. Með öflugri verðmætasköpun á mörgum sviðum má einnig tryggja aukinn stöðugleika.

Þá má nefna að menntakerfið er ekki að mæta nægjanlega vel þörfum atvinnulífs og heimila. Leiða þarf saman færni mannaúðsins og þarfir atvinnulífsins með skilvirkum og hagkvæmum hætti. Uppbyggingu og viðhaldi innviða hefur ekki verið sinnt sem skyldi og hvarar til nýsköpunar eru ekki nægjanlegir. Hagkvæmir, skilvirkir og áreiðanlegir innviðir sem þjóna þörfum atvinnulífs og heimila skila sér í aukinni velmegun og betri lífsgæðum fyrir íbúa. Við getum gert betur og byggt þannig undir hagvöxt framtíðarinnar.

Byltingin olnbogar sig inn í lífeyrissjóð

SKOÐUN

Helgi Vífill Júlíusson



Ragnar Þór Ingólfsson, formaður VR, á það til að snöggreiðast eins og er háttur marga öflugra og litríkra baráttumanna. Stundum tekst honum þó ekki að beina reiðinni í rétta átt, á réttum tíma, í réttum mæli, fyrir réttar sakir og á réttan máta, svo gripið sé í síðfræði Aristótelesar.

Það geta allir látið skapið hlaupa með sig í gönur í hita leiksins. Það er mannlegt. Þegar reiðin sjatnar þarf að hafa hugrekki til að líta í eigin barm.

Því miður hefur Ragnar Þór ekki axlað ábyrgð á framferði sínu gagnvart stjórn Lífeyrissjóðs verzlunarmanna. Viðurkennt að hann hafi brugðist of harkalega við þegar sjóðurinn hækkaði húsnæðislánavexti á tilteknu láni – því stjórnin gætti hagsmuna sjóðfélaga – og einfaldlega beðist afsökunar á því að hafa röið að því öllum árum að draga til baka umboð fjögurra

stjórnarmanna sem VR skipar í sjóðinn.

Þarna hafði Ragnar Þór ekki hagsmuni sjóðfélaga í fyrirrúmi. Það má einfaldlega ekki líta á sjö hundruð milljarða lífeyrissjóð sem vopn í pólitískri stéttabaráttu. Hlutverk hans er að greiða launþegum ellilífeyri og þarf hann því að skila ásættanlegri ávöxtun. Flestir gera sér grein fyrir því. Þetta er ekki eilífiðar gullkista.

Jafnvel þótt íslenska lífeyrissjóðakerfið sé í fremstu röð glímur það við tvenns konar áskoranir. Annars vegar fer vaxtastig lækkanði á

heimsvísu. Það verður því æ erfiðara að ná ásættanlegri ávöxtun. Hins vegar er óvíst hve lengi unga fólkið í dag mun lifa en gera má ráð fyrir að margt verði það enn eldra en fyrri kynslóðir. Langlífið krefst hærri lífeyrisgreiðslna.

Það er hættulegt að Ragnar Þór og samstarfsmenn geti skipt út hálfri stjórn lífeyrissjóðsins þegar þeim hentar. Stjórnarmenn eiga einungis að fara eftir eigin samvisku og hafa hagsmuni sjóðfélaga að leiðarljósi.

Rétt er að bera ekki fullt trausts til þeirra stjórnarmanna sem VR hefur skipað í LIVE. Þeir sitja einungis

í stjórninni svo lengi sem Ragnar Þór og samstarfsmenn eru ánægðir með þeirra störf. Og VR virðist ekki leggja höfuðáherslu á arðsemi.

Fulltrúi launþegahreyfingarinnar verður stjórnarformaður LIVE næstu þrjú árin. Hann fékk 340 þúsund krónur á mánuði í laun og stjórnarmenn 170 þúsund krónur árið 2018. Það borgar sig að halda VR-félögum sáttum.

Það er því rökrétt að sjóðfélagar LIVE hafi þungar áhyggjur af stöðunni. Byltingin hefur hreiddað um sig í ellilífeyri þeirra. Það er hættuspil.

Markaðurinn ER Á FRETTABLAÐID.IS

Markaðurinn færir þér nýjustu viðskiptafréttirnar
og greinargóða umfjöllun um viðskiptalífið.

Fylgstu með á frettabladid.is/markadurinn



Ekki missa af neinu, fylgdu
Fréttablaðinu á Facebook

FRÉTTABLAÐIÐ.IS

Stjórnar- maðurinn



Sykurskattur til hægri

Nú er mikið látið með tillögur Svandísar Svavarsdóttur heilbrigðisráðherra um að leggja hærri skatt á sykraðar vörur en þær sem hollari eru. Á móti stendur til að lækka skattlagningu á grænmeti og ávexti. Heyrst hefur að Sjálfstæðismenn þurfi heldur betur að kyngja stoltinu til að samþykkja tillögur sem þessar, enda sé þarna um að ræða neyslustýringu sem eigi að vera eitruð í beinum hægrimanna.

En er það virkilega svo? Auðvitað er það rétt að hægrimenn vilja flestir halda sköttum í lágmarki, og það er göfugt í sjálfu sér. Í þessu tilviki snýst málið hins vegar um að skattleggja aukalega neysluvörur sem óumdeilt valda þjóðfélagslegu tjóni. Afsláttur er gefinn á öðrum æskilegri neysluvörum á móti. Nákvæmlega eins og gert er til að mynda með áfengi og tóbak. Ef menn vilja afnema söluskatt í heild sinni, þá er það allt önnur umræða. Enginn hefur stungið upp á því. Staðreyndin er sú að Íslendingar eru meðal allra feitustu þjóða í Evrópu. Neysla á sykrudum drykkjum og matvælum er landlægt vandamál. Ekki þarf annað en að virða fyrir sér skammtastærðir í ísbúðum til að sjá birtingarmynd þess. Hreyfingarleysi er annað landlægt vandamál. Hér þeysa unglingar í yfirvigt um göngu- og hjólastiga á rafknúnum skellinöðrum. Fólki á öllum aldri ekur allra sinna ferða.

Skattgreiðendur greiða fyrir ofneyslu á sykri í gegnum heilbrigðiskerfið. Rétt eins og þeir gera vegna reykinga, fíkniefnaneyslu eða ofneyslu áfengis. Því er ekkert nema eðlilegt að þeir sem neyta þessa varnings í óhófi greiði fyrir það. Í raun má segja að skattur á óæskilegar vörur sé hægristefna í sinni hreinustu mynd. Þeir sem ekki kjósa að neyta sykraðra vara í óhófi eiga ekki að niðurgreiða heilbrigðisþjónustu fyrir þá sem það gera. Flestir eru sammála um að á Íslandi eigi að vera til öryggisnet fyrir þá sem þess þurfa. Á því getur hins vegar verið meginmunur hvort um er að ræða hendingu sem ræður því að fólk þurfi að leita sér aðstoðar, eða hvort þar er um að ræða sjálfskaparviti eins og í tilviki margs konar lífsstílsjúkdóma.

Þeir borga sem nota er gamalgroíð slagorð hægrimanna. Í því samhengi er sykurskatturinn hreint hægrimál, og þeir sem þar standa í litrófi stjórnmálanna ættu að taka honum fagnandi. Gæta þarf þess að hann nái til allra sykurvara jafnt. Jafnvel þótt kræfir kappar kalli þær öðrum og heilsusamlegri nöfnum, eins og skyr, jógúrt eða jafnvel brauð.



Höldur kaupir bílasölu á Höfða

Bílaleiga Akureyrar/Höldur hefur fjárfest í bílasölunni Bilalíf. Þetta staðfestir Steingrímur Birgisson, forstjóri Hölds, í samtali við Markaðinn en gengið var frá kaupunum í síðustu viku. Bilalíf, sem er á Kletthálsi, er ein af elstu bílasölum landsins og hefur verið í eigu sömu fjölskyldunnar frá 1984. Aðspurður segir Steingrímur að kaupun feli ekki í sér neinar breytingar



Steingrímur
Birgisson.

á bílaleigurekstrinum. „Við erum í samstarfi við nokkrar bílasölur á höfuðborgarsvæðinu og ætlum að halda því áfram. Þarna sáum við einfaldlega viðskiptataækifæri sem okkur leist vel á,“ segir Steingrímur. Í umfjöllun Markaðarins frá því í mars kom fram að stórar bílaleigur myndu bregðast við erfiðara rekstrarumhverfi með því að kaupa 20-30 prósent færri nýja bíla í ár. – tfh

22.06.2019

Ég leyfi mér
að fullyrða að
þessi staða hafi aldrei
komið upp í lífeyris-
sjóðakerfinu áður.

Guðrún Hafsteins-
dóttir, varaformaður
stjórnar Lífeyrissjóðs
verzlunarmanna



Jafnlaunavottun

Sanngjörn laun fyrir jafnverðmæt störf

PwC býður upp á heildstæða þjónustu í launamálum og jafnlaunavottun. Við búum yfir áralangri reynslu og lausnum sem virka.

PwC | Sími 550 5300 | www.pwc.is

PwC á Íslandi er framsækið og traust fyrirtæki sem veitir sérfræðiþjónustu á sviði fyrirtækja- skatta- og lögfræðiráðgjafar, endurskoðunar og reikningsskila. Fyrirtækið er íslenskt og er hluti af alþjóðlegu neti sjálfstæðra fyrirtækja sem aðstoðar viðskiptavinum sínum við að auka verðmæti, stjórna áhættu og bæta árangur sinn.

Reykjavík | Akureyri | Reykjanesbær | Húsavík | Selfoss | Hvalsvíllur | Vestmannaeyjar

